

VEĆE ZA MULTIDISCIPLINARNE STUDIJE UNIVERZITETA U BEOGRADU

REZENCIJA RUKOPISA „UVOD U KLINIČKU PSIHOPATOLOGIJU (Od simptoma do dijagnoze u psihijatriji) autora Prof. dr. Marka Munjize

Recenzent: Prof. dr. Veronika Išpanović Radojković, redovni profesor Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, na predmetu Neurologija i psihijatrija. Nastavnik na poslediplomskim studijama iz neuropsihologije i socijalne psihijatrije na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

1.Podaci o autoru

Prof. dr. Marko Munjiza, autor rukopisa, redovni je profesor psihijatrije Medicinskog fakulteta u Beogradu, zaposlen u Institutu za mentalno zdravlje, nastavnoj bazi Medicinskog fakulteta. Magistrirao je i doktorirao iz oblasti kliničke i socijalne psihijatrije. Posедуje dugogodišnje iskustvo kao predavač u različitim oblicima poslediplomskih studija u okviru magisterijuma iz biološke i socijalne psihijatrije, dvosemestralne nastave za specijalizante iz psihijatrije, opšte i urgentne medicine i medicinske psihologije. U dva uzastopna mandata od 2000. godine bio je šef katedre za poslediplomske studije iz psihijatrije na Medicinskom fakultetu. Bio je mentor u više desetina magistarskih i doktorskih teza. Autor je više monografija i poglavlja u udženicima i brojnih radova objavljenih u uglednim naučnim časopisima u zemlji i inostranstvu. Član je većeg broja domaćih i međunarodnih stručnih udruženja.

2.Podaci o delu

Delo „UVOD U KLINIČKU PSIHOPATOLOGIJU (od simptoma do dijagnoze u psihijatriji)“ pripada oblasti psihijatrije sa posebnim naglaskom na medicinsku psihologiju, kliničku psihopatologiju i socijalnu psihijatriju. Rukopis je napisan na 615 stranica i sastoji se od 5 velikih delova koji čine zasebne celine, a svaki deo se sastoji od većeg broja poglavlja i potpoglavlja (ukupno 42 poglavlja). Posle svakog ključnog dela teksta autor je dao iscrpnu bibliografiju, a na kraju teksta nalazi se Rečnik najvažnijih pojmova iz kliničke psihopatologije i psihijatrije. Tekst je ilustovan sa većim brojem tabela i shema što olakšava razumevanje složenih pojmova kojima se autor bavi. Jasan stil pisanja i odlična struktura teksta čine ga vrlo preglednim, lakim za snalaženje i

razumevanje. i govore o autorovom bogatom iskustvu u redovnoj i poslediplomskoj nastavi.

3. Prikaz dela

a) Prvi deo teksta, koji je ujedno i najobimniji (256 str.), obuhvata oblast opšte psihopatologije, a zatim razvojne, porodične i forenzičke psihopatologije. U uvodnom delu autor daje sažet prikaz savremenih pristupa psihopatologiji i zalaže se za integrativni pristup koji pored klasičnog fenomenološkog uključuje i psihodinamski, sociodinamski i biološki pristup. U delu u opštoj psihopatologiji obrađene su detaljno sve psihičke funkcije: kognitivne funkcije (opažanje, pažnja, pamćenje, mišljenje i govor, inteligenciji) i njihovi poremećaji, poremećaji emocija, voljno nagonskih funkcija, selfa i svesti, moralnosti. Forenzički aspekt poremećaja ovih funkcija obrađen je posebno kao i poremećaji od posebnog značaja za sudsku psihijatriju (uračunljivost, simulacija, agravacija, disimulacija, zatvorske psihoze, suicidalnost). U poglavlju o porodičnoj psihopatologiji prikazani su savremeni koncepti unutarporodične dinamike i disfunkcionalne porodice koji čine osnov najčešćih oblika porodičnih poremećaja (parnterska ili bračna kriza; neurotična, izolovana, psihotična porodica; agresivnost i nasilje, alkoholizam i narkomanija u porodici; porodica shizofrenih i depresivnih bolesnika). Na kraju teksta nalazi se obiman spisak klasične i savremene literature iz ove oblasti.

Ovaj deo teksta svedoči o izuzetnoj sposobnosti autora da svoje bogato dugogodišnje kliničko i pedagoško iskustvo objedini sa savremenm teorijskim saznanjima i prikaže ih na način razumljiv ne samo već formiranim stručnjacima biomedicinskih, humanističkih i društvenih nauka nego i onima koji tek ulaze u te oblast.

b) Drugi deo teksta je po obimu manji (52 str.) ali izuzetno zanimljiv. Podeljen je u tri dela. U prvom autor obrađuje tzv. psihopatologiju svakodnevnog života odnosno pojave koje ne predstavljaju psihopatološke poremećaje u užem smislu reči ali su od velikog značaja jer predstavljaju ozbiljne probleme u svakodnevnom životu savremenog čoveka kao što su poremećaji prilagođavanja, krize žalosti, neprijateljstvo, mržnja i agresija, konflikti, psihosocijalna izolacije i drugo. U drugom delu autor prikazuje najčešće predrasude, običaje i verovanja u našem narodu i ukazuje na mogući uticaj ali i različitost od individualne psihopatologije. U trećem delu autor se upušta u hrabru analizu etnopsiholoških osobina pojedinih tipova naroda (dinarski, centralni, panonski tip) i etničkih zajednica u našoj zemlji

c) Treći deo teksta odnosi se na simptomatsku i sindromsku psihopatologiju. On obuhvata poglavlje o važnijim znakovima, simptomima i sindromima u kliničkoj psihopatologiji, i poglavlje o komorbiditetu u psihopatologiji i kliničkoj psihijatriji. Detaljno su opisani najčešći psihotični i nepsihotični sindromi, a posebno psihijatrijski sindromi vezani za životno i generativno doba, zatim psihijatrijski sindromi uslovljeni psihotropnim i drugim lekovima i psihijatrijski sindromi kod somatskih i neuroloških poremećaja. Tekst sadrži brojne vrlo pregledne tabele koje omogućavaju lakše razumavanje ove složene materije.

d) **Četvrti deo teksta** obrađuje pitanja klasifikacije u psihopatologiji i psihijatriji a zatim daje detaljan prikaz dijagnostičkih metoda i postupaka koji se koristi u savremenoj psihijatriji (prvi intervju, ispitivanje mentalnog statusa, psihološki i neuropsihološki testovi, neurofiziološke i biološke metode, primena kompjutera i sl.). Autor daje kritički osvrt na pouzdanost psihijatrijske dijagnoze, probleme diferencijalne dijagnoze i činioce koji utiču na dijagnozu. Ovo poglavlje, koje bi moglo da postoji i kao potpuno zasebna celina, dragoceno je ne samo za stručnjake koji se bave psihijatrijskom praksom, nego i one koji se prvenstveno bave planiranjem i istraživanjem u oblasti unapređenja mentalnog zdravlja.

e) **Peti deo teksta** predstavlja Rečnik važnijih znakova, simptoma i sindroma u psihopatologiji i psihijatriji koji je dat na 81 stranici. Osim pojmova iz psihijatrije kliničke psihopatologije obrađeni su i brojni pojmovi iz socijalne antropologije, etnopsihologije i drugih interdisciplinarnih područja. S obzirom na brojnost pojmova, preciznost i opširnost sa kojom su definisani, može se slobodno reći da ovaj deo teksta ima leksikonski karakter i da je jedinstven u našoj stručnoj literaturi.

4. Ocena kvaliteta dela

a) Usklađenost dela sa planom i programom posle diplomskih studija

Delo je u potpunosti usklađeno sa planom i programom posle diplomskih studija iz psihijatrije i srodnih područja na fakultetima na kojima se izučavaju biomedicinske i humanističke nauke. Interdisciplinarni pristup kojeg autor neguje daje posebnu vrednost ovom delu i čini ga jedinstvenim u našoj stručnoj literaturi za multidisciplinarnе studije na fakultetima na kojima se izučava medicinska psihologija, psihopatologija, socijalna patologija, mentalno zdravlje, mentalna higijena, neuropsihologija, specijalna edukacija i rehabilitacija, andragogija, forenzička psihopatologija.

b) Originalnost dela

Delo je originalno kako po sveobuhvatnosti tako i po interdisciplinarnom pristupu kojim autor obrađuje najvažnije psihopatološke pojave savremenog čoveka, njihovu genezu, ispoljavanje, dinamiku i prepoznavanje. Autor izuzetno uspešno prevazilazi usko sagledavanje psihopatologije kao medicinskog fenomena i sagledava je u kontekstu bio-psiho-socijalnog jedinstva ličnosti. Sistematičnost u prikazivanju brojnih psihopatoloških fenomena, dobra struktura teksta i jasnoća stila doprinose da ovaj tekst bude razumljiv i korisan širokom krugu stručnjaka koji se bave psihijatrijom, psihologijom, socijalnom patologijom, mentalnim zdravljem i srodnim područjima.

U našoj stručnoj literaturi nije do sada postojalo delo koje bi na ovakav sveobuhvatan i interdisciplinarni način obradilo oblast psihopatologije čije razumevanje zahteva multidisciplinarni pristup.

Mišljenja sam da delo prof. Marka Munjize „Uvod u kliničku psihopatologiju“ predstavlja izuzetno vrednu užbeničku literaturu za multidisciplinarnе studije na fakultetima biomedicinskih, humanističkih i društvenih nauka na kojima se izučava psihologija, psihopatologija, psihijatrija, psihoterapija, socijalna patologija, forenzička patologija, andragogija, specijalna edukacija i rehabilitacija, mentalna higijena i mentalno zdravlje.

ZAKLJUČAK

U svojstvu recenzenta, predlažem Veću za multidisciplinarnu studiju i Senatu Univerziteta u Beogradu da prihvati ovu recenziju te da rukopis „**Uvod u klinički psihopatologiju (Od simptoma do dijagnoze u psihijariji)**“ autora **prof. dr. Marka Munjize, redovnog profesora psihijatrije na Medicinskom fakultetu u Beogradu, prihvati bez ispravki kao udžbenik za biomedicinske, humanističke i društvene fakultete Univerziteta u Beogradu**, na kojima se izučavaju psihologija, psihopatologija, psihijatrija, psihoterapija, socijalna patologija, forenzička patologija, andragogija, specijalna edukacija i rehabilitacija, mentalna higijena i mentalno zdravlje.

U Beogradu, 1 oktobra 2007.

Recenzent:

Prof. dr. Veronika Išpanović Radojković
Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
Univerziteta u Beogradu